

ΚΕΡΑΜΙΚΗ BUCCHERO

Τα ετρουσκικά αγγεία της κατηγορίας **bucchero** εντάσσονται χρονολογικά κυρίως στους 7ο και 6ο αι. π.Χ. Τα πρωιμότερα, από τα μέσα του 7ου αι. π.Χ., ονομάζονται **bucchero sottile** (με λεπτά τοιχώματα) ενώ στις αρχές του 6ου αι. π.Χ. εμφανίζονται τα **bucchero pesante** (με χοντρά τοιχώματα). Το χαρακτηριστικό γκριζόμαυρο χρώμα αυτών των τροχήλατων αγγείων είναι αποτέλεσμα μιας αναγωγικής φάσης κατά το ψήσιμο σε θερμοκρασία γύρω στους 820° C και η στιλπνή τους επιφάνεια με την κάπως λιπαρή υφή οφείλεται όχι σε στίλβωση αλλά στην επάλειψη με ένα πολύ λεπτό επίχρισμα πηλού.

Η διακόσμηση, όταν υπάρχει, μπορεί να είναι εγχάρακτη (1), ανάγλυφη (2-3), ενσφράγιση ή να δίνεται με επίθετο λευκό χρώμα. Συνηθέστερα διακοσμητικά μοτίβα είναι αρχικά τα γεωμετρικά σχέδια και τα ριπιδιόσχημα ανθέμια, ενώ στον 6ο αι. π.Χ. είναι αρκετά συχνές οι μορφές ζώων και ανθρώπων. Οι ζωφόροι με ζώα, που αποδίδονται με σφραγίδες, οφείλονται στην επίδραση της σύγχρονης κορινθιακής αγγειογραφίας. Έχουν εντοπιστεί πολλά κέντρα παραγωγής διάφορων παραλλαγών αυτής της κατηγορίας τόσο στη Βόρεια (Chiusi, Orvieto, Vetulonia) όσο και στη Νότια Ετρουρία (Vulci, Caere, Tarquinia, Veii). Αγγεία **bucchero** βρέθηκαν τόσο σε τάφους όσο πρόσφατα και σε σπίτια. Η παραγωγή τους σταματά στις αρχές του 5ου αι. π.Χ.

Από τη μεγάλη ποικιλία σχημάτων - εκτός από τα μαγειρικά αγγεία (όπως τα «focolari», ένα είδος εστίας) - αναφέρουμε τις οινοχόες (όλπες, οινοχόες τριφυλλόστομες και φοινικικού τύπου με απόληξη σε κεφάλια ανθρώπινων μορφών ή ζώων, 5-6), τις κύλικες, τους κάλυκες πάνω σε ψηλό πόδι (1), τους κυάθους και κυρίως τους κανθάρους (4). Οι τελευταίοι είναι το συχνότερο σχήμα των ετρουσκικών **bucchero** και εξάγονταν σε διάφορες περιοχές της Δυτικής Μεσογείου (Σικελία, Σαρδηνία, Νότια Γαλλία, Ισπανία), ενώ μεμονωμένα βρέθηκαν και σε ελληνικές περιοχές (όπως στην Αθήνα, τη Σάμο κ.α.). Η μεγάλη δημοτικότητα αυτού του σχήματος φαίνεται και από το ότι το αντέγραψαν, μαζί με τον κύαθο, οι Αθηναίοι κεραμείς του ύστερου 6ου αι. π.Χ. και αρκετά αττικά μελανόμορφα παραδείγματα βρέθηκαν στην Ετρουρία. Ανάλογη μίμηση ενός ετρουσκικού τύπου **bucchero** αμφορέα αποτελούν και οι αττικοί «νικοσθενικοί αμφορείς» στο δεύτερο μισό του 6ου αι. π.Χ. που εξάγονταν αποκλειστικά στην Ετρουρία.

Ελένη Μανακίδου

1. Κάλυκας με εγχάρακτη διακόσμηση, 6ος αι. π.Χ.

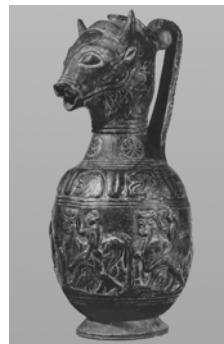
2. Φιάλη με ανάγλυφα κεφάλια, β' μισό 7ου αι. π.Χ.

3. Λέβης με ανάγλυφη διακόσμηση, 6ος αι. π.Χ.

4. Κανθάρους με εγχάρακτη διακόσμηση, τέλη 7ου αι. π.Χ.

5. Οινοχόη με κεφάλι ζώου, β' μισό 6ου αι. π.Χ.

6. Οινοχόη με ανθρώπινο κεφάλι, β' μισό 6ου αι. π.Χ.